

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Львівська політехніка»

КОНСТИТУЦІОНАЛІЗМ ТА ОСНОВИ ДЕМОКРАТІЇ: ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВИЙ ВИМІР

Монографія

*За загальною редакцією
д.ю.н., професора Ковальчука В.Б.*

Частина 2

Львів
2020

УДК 342.41

ББК 67

К 56

Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Львівська політехніка»
(протокол № 60 від 23 грудня 2019 р.)

Автори:

Ковальчук В.Б., д.ю.н., завідувач кафедри конституційного та міжнародного права ІППО НУ «Львівська політехніка», професор (загальне редагування, вступне слово, загальні методичні рекомендації і підрозділи: 1.3; 2.1; 2.2).

Ковальчук О.Б., к.ю.н., доцент кафедри конституційного та міжнародного права ІППО НУ «Львівська політехніка» (підрозділ 1.2).

Іщук С.І. к.ю.н., доцент кафедри теорії та історії держави і права, директор Навчально-наукового інституту права ім. І. Малиновського Національного університету «Острозька академія» (підрозділи 1.3; 2.3; 2.4).

Ромців О.І., к.ю.н., доцент кафедри конституційного та міжнародного права ІППО НУ «Львівська політехніка» (підрозділ 1.1).

Софінська І.Д., д.ю.н., доцент кафедри конституційного та міжнародного права ІППО НУ «Львівська політехніка» (підрозділи 3.1; 3.2; 3.3).

Рецензенти:

Дробуш І.В., д.ю.н., доцент, завідувач кафедри державно-правових дисциплін Навчально-наукового інституту права ім. І. Малиновського Національного університету «Острозька академія».

Жаровська І.М., д.ю.н., професор кафедри теорії, історії та філософії права ІППО НУ «Львівська політехніка».

Кельман М.С., д.ю.н., професор кафедри теорії, історії та філософії права ІППО НУ «Львівська політехніка».

Скрипнюк О.В., д.ю.н., професор, академік НАПрН України, Заслужений юрист України, заступник директора з наукової роботи Інституту держави і права ім. В.М. Корецького НАН України.

К 56

Конституціоналізм та основи демократії: теоретико-правовий вимір: монографія в 2 част. Ч.2. / за заг. редакцією д.ю.н., проф. Ковальчука В.Б. Львів, 2020. 238 с.

ISBN 978-617-7328-84-0

У монографії розглядається питання співвідношення конституціоналізму й демократії, проаналізовано форми участі громадян у прийнятті важливих суспільно-політичних рішень і механізми громадянського контролю за діяльністю органів публічної влади. Поряд із виборами й референдумом як основними способами здійснення народовладдя також аналізуються конституційно-правові засоби забезпечення права на мирні зібрання. Предметом дослідження авторів монографії стало конституційно-правове регулювання діяльності інститутів громадянського суспільства (громадських організацій, профспілок, ЗМІ) і політичних партій як учасників взаємодії суспільства і влади, а також основні форми такої взаємодії. Особливо звернуто увагу на роль місцевого самоврядування в умовах сучасного конституціоналізму, імплементації та реалізації міжнародно-правових стандартів місцевого самоврядування в контексті європейської інтеграції України.

Книга адресована науковцям, викладачам і студентам юридичних закладів вищої освіти, а також політологам, службовцям органів публічної влади, юристам-практикам.

ISBN 978-617-7328-84-0

УДК 342.41

ББК 67

© Автори, 2020

Зміст

ВСТУПНЕ СЛОВО	5
РОЗДІЛ 1	
БЕЗПОСЕРЕДНЄ НАРОДОВЛАДДЯ	
ЯК ЗАСІБ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНСТИТУЦІОНАЛІЗМУ	
ТА ОСНОВ ДЕМОКРАТІЇ	7
1.1. Безпосереднє народовладдя та референдум як одна з основних його форм	7
1.2. Виборче право та легітимація публічної влади	23
1.3. Право на мирні зібрання та конституційно-правові механізми його реалізації	48
РОЗДІЛ 2	
ГРОМАДЯНСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО	
В ПРОЦЕСІ УТВЕРДЖЕННЯ КОНСТИТУЦІОНАЛІЗМУ	
ТА ДЕМОКРАТІЇ	71
2.1 Конституційно-правове регулювання діяльності інститутів громадянського суспільства	71
2.2 Конституційно-правовий статус політичних партій як посередників між громадянським суспільством та публічною владою	98
2.3 Конституційно-правові основи взаємодії громадських організацій та органів державної влади	116
2.4 Змі в механізмі громадянського контролю за діяльністю органів публічної влади	134

РОЗДІЛ 3

КОНСТИТУЦІЙНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УМОВАХ СУЧАСНОГО КОНСТИТУЦІОНАЛІЗМУ	154
3.1 Імплементация та реалізація міжнародно-правових стандартів місцевого самоврядування в контексті європейської інтеграції	154
3.2 Децентралізація, деконцентрація та принцип субсидіарності: конституційно-правові зауваги	174
3.3 Партисипативна демократія як фундаментальний маркер конституціоналізму	193
 СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	215